

LIBRIS

We know
books

Cristina ONET

DREPTUL MEDIULUI

Universul Juridic

București

-2017-

Abrevieri.....	5
----------------	---

PARTEA I

ASPECTE GENERALE PRIVIND MEDIUL ȘI PROTECȚIA MEDIULUI

CAPITOLUL I. NOȚIUNI INTRODUCTIVE PRIVIND MEDIUL	7
1. Noțiunea de mediu și elementele acestuia.....	7
2. Noțiunea de poluare	9
3. Forme ale poluării	10
4. Cauzele poluării	10

CAPITOLUL II. CONSIDERAȚII GENERALE PRIVIND PROTECȚIA MEDIULUI

1. Noțiunea de protecție a mediului	12
2. Conceptul de dezvoltare durabilă. Orientări la nivel global.....	12
3. Realități și perspective ale dezvoltării durabile la nivel european	14
4. Instrumente de realizare a protecției mediului la nivel național.....	15
4.1. Instrumente strategice	16
4.2. Instrumente statistice	17
4.3. Instrumente juridice	18
4.4. Instrumente administrative.....	18
4.5. Instrumente manageriale.....	21
4.6. Instrumente economico-financiare.....	21
4.7. Instrumente tehnico-științifice	31

CAPITOLUL III. NOȚIUNI INTRODUCTIVE PRIVIND DREPTUL MEDIULUI

1. Definiția dreptului mediului.....	36
2. Principiile generale ale dreptului mediului	36
3. Izvoarele dreptului mediului	39
4. Raportul de dreptul mediului.....	40
4.1. Definiția raportului de drept al mediului.....	40
4.2. Caracteristicile raporturilor de dreptul mediului.....	41
4.3. Elementele raportului de dreptul mediului.....	41
4.3.1. Subiecții raportului de dreptul mediului	41
4.3.2. Conținutul raportului de dreptul mediului	42
4.3.3. Obiectul raportului de dreptul mediului	42
5. Autorități publice cu atribuții în domeniul protecției mediului.....	42
6. Obligațiile persoanelor fizice și juridice	49
7. Răspunderea juridică în domeniul protecției mediului.....	50
7.1. Răspunderea penală	51
7.2. Răspunderea contravențională	53
7.3. Răspunderea civilă.....	60

PARTEA A II-A
PROTECȚIA JURIDICĂ A MEDIULUI NATURAL

CAPITOLUL I. PROTECȚIA JURIDICĂ A SOLULUI	63
1. Noțiuni introductive privind solurile.....	63
2. Poluarea și degradarea solurilor.....	64
3. Cadrul legal instituit în scopul asigurării protecției solului.....	65
4. Exercițarea proprietății asupra terenurilor.....	65
5. Administrarea terenurilor în România.....	66
6. Protecția solului.....	74
6.1. Protecția cantitativă a solului.....	75
6.1.1. Folosirea terenurilor pentru producția agricolă și silvică.....	75
6.1.2. Folosirea temporară sau definitivă a terenurilor în alte scopuri decât pentru producția agricolă și silvică.....	75
6.1.3. Scoaterea definitivă sau temporară din circuitul agricol a terenurilor agricole din extravilan.....	76
6.1.4. Schimbarea categoriei de folosință a terenurilor.....	78
6.2. Protecția și ameliorarea calității solului.....	79
6.2.1. Lucrările de îmbunătățiri funciare.....	81
6.2.2. Dreptul de proprietate și de folosință asupra infrastructurii de îmbunătățiri funciare și a terenului.....	87
7. Organizarea și amenajarea teritoriului agricol.....	88
8. Obligațiile deținătorilor cu orice titlu de terenuri agricole și silvice.....	89
9. Răspunderea juridică în materia protecției solurilor.....	89
9.1. Răspunderea penală.....	90
9.2. Răspunderea administrativ-contravențională.....	91
9.3. Răspunderea civilă.....	95
CAPITOLUL II. PROTECȚIA JURIDICĂ A SUBSOLULUI	96
1. Noțiuni introductive privind subsolul.....	96
2. Categoriile de bogății naturale ale subsolului.....	96
3. Exercițarea proprietății asupra subsolului și bogățiilor acestuia.....	97
4. Autorități publice cu atribuții în domeniul protecției subsolului și exploatării raționale a bogățiilor naturale.....	100
5. Activități de punere în valoare a resurselor naturale ale subsolului.....	103
6. Proceduri de exploatare.....	104
6.1. Proceduri de exploatare a resurselor minerale.....	104
6.2. Proceduri de exploatare a petrolului și gazelor naturale.....	112
7. Autorizații.....	118
8. Redevențe de exploatare și alte costuri.....	119
8.1. În domeniul minier.....	119
8.2. În domeniul petrolier.....	122
9. Produse rezultate din exploatarea miniere și petroliere.....	123
10. Regimul sistemului național de transport al petrolului și al conductelor magistrale care asigură transportul și tranzitul petrolului.....	124

11. Drepturile și obligațiile deținătorilor de licență de exploatare	127
11.1. În domeniul minier	127
11.2. În domeniul petrolier.....	130
12. Răspunderea juridică în domeniul protecției subsolului și exploatarea raționale a resurselor naturale	132
12.1. Răspunderea juridică în domeniul exploatărilor miniere	132
12.2. Răspunderea juridică în domeniul exploatărilor petroliere	132
CAPITOLUL III. PROTECȚIA JURIDICĂ A PĂDURILOR.....	134
1. Noțiuni introductive privind pădurile.....	134
2. Administrarea fondului forestier național	137
3. Paza, gestionarea și exploatarea pădurilor	141
3.1. Amenajarea pădurilor.....	141
3.2. Gestionarea pădurilor.....	143
3.3. Regenerarea și îngrijirea pădurilor.....	143
3.4. Asigurarea integrității teritoriului fondului forestier național.....	144
3.5. Paza și protecția pădurilor.....	150
3.6. Producția silvică.....	153
3.7. Exploatarea masei lemnoase	155
3.8. Controlul provenienței și circulației materialelor lemnoase	162
3.8.1. Statutul și conducerea Gărzilor forestiere.....	163
3.8.2. Organizarea și funcționarea Gărzilor forestiere.....	164
3.8.3. Funcțiile Gărzilor forestiere.....	164
3.8.4. Atribuțiile Gărzilor forestiere	166
3.8.5. Personalul Gărzilor forestiere.....	171
4. Gestionarea durabilă a pădurilor	172
4.1. Principiile care stau la baza gestionării durabile a pădurilor	173
4.2. Politicile publice de dezvoltare durabilă a pădurilor	173
4.3. Modalități de sprijin pentru dezvoltarea durabilă a pădurilor.....	174
5. Aplicarea regimului silvic	175
5.1. Conținutul noțiunii de regim silvic	175
5.2. Controlul aplicării și respectării regimului silvic.....	176
6. Răspunderea juridică în domeniul silvic	177
6.1. Răspunderea penală	177
6.2. Răspunderea contravențională	179
6.3. Răspunderea civilă	205
CAPITOLUL IV. PROTECȚIA JURIDICĂ A APELOR	206
1. Noțiuni introductive privind apele	206
2. Clasificarea apelor	208
3. Poluarea apelor și protecția corpurilor de apă împotriva poluării	209
4. Exercițarea proprietății asupra apelor. Regimul expropriierilor și al servituților.....	213
5. Autorități cu atribuții în domeniul gospodăririi apelor.....	215
6. Administrarea și gospodărirea apelor.....	219
6.1. Considerații introductive.....	219

6.2. Gospodărirea apelor. Obligațiile utilizatorilor de apă.....	220
6.3. Regimul de folosire a albiilor.....	226
6.4. Administrarea elementelor naturale complementare corpurilor de apă	227
6.5. Activități specifice de administrare și gospodărire a apelor	229
6.5.1. Cunoașterea resurselor de apă	230
6.5.2. Protecția albiilor minore, a malurilor și a lucrărilor de gospodărire a apelor	232
7. Amenajarea bazinelor hidrografice	233
7.1. Planificarea în domeniul managementului și amenajării apelor	233
7.2. Transmiterea informațiilor privitoare la amenajarea apelor.....	237
7.3. Regimul lucrărilor efectuate pe ape sau în legătură cu apele.....	238
8. Apărarea împotriva inundațiilor sau a accidentelor la construcțiile hidrotehnice	245
8.1. Organizarea activităților specifice de apărare împotriva inundațiilor	245
8.2. Managementul riscului la inundații.....	248
9. Participarea publicului la luarea deciziilor privind gospodărirea apelor	251
10. Venituri din exploatarea apelor și cheltuieli pentru buna administrare a apelor.....	252
11. Controlul activității de gospodărire a apelor	255
12. Răspunderea juridică	256
12.1. Răspunderea penală.....	256
12.2. Răspunderea contravențională	257
12.3. Răspunderea civilă	261

CAPITOLUL V. PROTECȚIA JURIDICĂ A ATMOSFEREI.....262

1. Noțiuni introductive privind atmosfera și poluarea acesteia	262
1.1. Noțiunea de atmosferă	262
1.2. Poluarea atmosferică	262
2. Legislația specială în materia protecției atmosferei	264
3. Supravegherea și gestionarea calității aerului	264
4. Autorități publice cu atribuții în domeniul protecției atmosferei	266
4.1. Categoriile de autorități.....	266
4.2. Atribuții și responsabilități.....	266
5. Obligațiile titularilor de activități cu impact asupra calității aerului	278
6. Evaluarea calității aerului înconjurător	279
7. Gestionarea calității aerului înconjurător	281
8. Emisiile în atmosferă.....	285
8.1. Categoriile de emisii	285
8.2. Gestionarea emisiilor din atmosferă.....	285
9. Informarea publicului	287
10. Transmiterea informațiilor și raportarea.....	288
11. Răspunderea juridică	289
11.1. Răspunderea penală.....	289
11.2. Răspunderea contravențională	289
11.3. Răspunderea civilă	291

CAPITOLUL VI. PROTECȚIA JURIDICĂ A FLOREI ȘI FAUNEI TERESTRE ȘI ACVATICE SĂLBATICE. REGIMUL ARIILOR NATURALE PROTEJATE ȘI CONSERVAREA HABITATELOR

NATURALE	292
1. Evoluția istorică a concepțiilor privitoare la ariile naturale protejate	292
2. Considerații introductive privind conservarea biodiversității în ariile naturale protejate	293
3. Precizări conceptuale.....	295
4. Sediul juridic al materiei	299
5. Regimul ariilor naturale protejate	300
5.1. Categoriile de arii naturale protejate.....	300
5.2. Declararea zonelor naturale și instituirea regimului de arie naturală protejată	306
6. Administrarea rețelei naționale de arii naturale protejate.....	309
7. Conservarea habitatelor naturale și a speciilor sălbatice de floră și faună	319
8. Conservarea altor bunuri ale patrimoniului natural.....	321
9. Organizarea și exercitarea controlului.....	325
10. Rezervația Naturală a Biosferei „Delta Dunării”	325
10.1. Evoluția reglementărilor vizând protecția și conservarea Deltei Dunării	326
10.2. Reglementările internaționale privind protecția și conservarea Deltei Dunării	326
10.3. Conceptul de rezervație a biosferei.....	328
10.4. Administrația Rezervației Biosferei „Delta Dunării”	329
11. Răspunderea juridică.....	332
11.1. Răspunderea penală	332
11.2. Răspunderea contravențională	333
11.3. Răspunderea civilă.....	337

PARTEA A III-A

PROTECȚIA JURIDICĂ A MEDIULUI ARTIFICIAL

CAPITOLUL I. PROTECȚIA JURIDICĂ A AȘEZĂRILOR UMANE ȘI ELEMENTE DE URBANIZARE

ELEMENTE DE URBANIZARE	338
1. Aspecte introductive privind protecția juridică a așezărilor umane	338
1.1. Considerații introductive.....	338
1.2. Precizări conceptuale și terminologice	339
2. Atribuțiile autorităților publice în domeniul urbanismului și amenajării teritoriului.....	342
3. Elemente de urbanism și amenajarea teritoriului	349
3.1. Precizări conceptuale privind noțiunile de urbanism și de amenajare a teritoriului	349
3.2. Strategia de dezvoltare teritorială	350
3.3. Documentații de amenajare a teritoriului și de urbanism	352
3.3.1. Documentații de amenajare a teritoriului	352
3.3.2. Documentații de urbanism.....	353

3.4. Inițierea și finanțarea activităților	359
3.5. Avizarea și aprobarea documentațiilor de amenajare a teritoriului și de urbanism.....	360
3.6. Participarea populației la activitățile de amenajare a teritoriului și de urbanism.....	361
3.7. Urmărirea aplicării documentațiilor de amenajare a teritoriului și de urbanism aprobate	362
3.8. Certificatul de urbanism	362
4. Răspunderea juridică	365
4.1. Răspunderea penală.....	365
4.2. Răspunderea contravențională	365
4.3. Răspunderea civilă.....	366
CAPITOLUL II. GESTIONAREA SPAȚIILOR VERZI	367
1. Considerații introductive privind gestionarea spațiilor verzi în cadrul așezărilor umane.....	367
2. Precizări conceptuale.....	367
3. Administrarea spațiilor verzi	369
4. Întreținerea spațiilor verzi	370
5. Protecția spațiilor verzi.....	370
6. Evidența spațiilor verzi.....	371
7. Finanțarea activităților de gestionare a spațiilor verzi	372
8. Reducerea suprafețelor spațiilor verzi	372
9. Obligațiile autorităților publice și ale persoanelor fizice și juridice pentru buna gestionare a spațiilor verzi.....	373
10. Răspunderea juridică în domeniul gestionării spațiilor verzi	373
10.1. Răspunderea penală.....	373
10.2. Răspunderea contravențională	374
10.3. Răspunderea civilă în domeniul gestionării spațiilor verzi	376
CAPITOLUL III. GESTIONAREA ZGOMOTULUI AMBIANT	377
1. Considerații introductive privind gestionarea zgomotului	377
2. Sediul juridic al materiei	378
3. Precizări conceptuale.....	378
4. Autorități cu atribuții în domeniul evaluării și gestionării zgomotului	380
5. Evaluarea zgomotului.....	384
6. Gestionarea zgomotului.....	388
7. Aspecte financiare ale gestionării zgomotului	391
8. Răspunderea juridică	391
CAPITOLUL IV. GESTIONAREA DEȘEURILOR	393
1. Noțiuni generale despre gestionarea deșeurilor.....	393
2. Categoriile de deșeuri.....	395
3. Alte precizări conceptuale	397
4. Legislație aplicabilă.....	399

4.1. Legislația europeană privind deșeurile	399
4.2. Legislația națională privind deșeurile	400
4.3. Legislația completă în materia deșeurilor structurată pe categorii de deșeuri	402
5. Atribuții și răspunderi ale autorităților competente ale administrației publice centrale și locale	406
6. Principii care stau la baza activității de gestionare a deșeurilor	410
7. Obiectivele activităților de gestionare a deșeurilor	411
8. Regimul general al deșeurilor	413
8.1. Protecția sănătății populației și a mediului	413
8.2. Ierarhizarea deșeurilor	414
8.3. Încetarea statutului de deșeu	414
8.4. Subproduse.....	415
8.5. Lista deșeurilor	415
8.6. Etichetarea deșeurilor periculoase	417
8.7. Biodeșeurile	417
8.8. Prevenirea și minimizarea generării deșeurilor.....	418
8.9. Colectarea și transportul deșeurilor.....	419
8.10. Reciclarea și valorificarea deșeurilor.....	420
8.11. Tratarea și eliminarea deșeurilor.....	422
8.12. Interzicerea amestecării deșeurilor periculoase	423
8.13. Principiile autonomiei și proximității	424
8.14. Costurile.....	424
9. Aspecte procedurale privitoare la gestionarea deșeurilor.....	425
9.1. Autorizări și înregistrări	425
9.2. Înregistrarea operatorilor	426
9.3. Păstrarea evidenței de către operatori	426
10. Managementul deșeurilor	427
10.1. Planurile de gestionare a deșeurilor	427
10.2. Programe de prevenire a generării deșeurilor	429
10.3. Evaluarea, monitorizarea și revizuirea planurilor și a programelor	429
10.4. Participarea publicului	430
11. Cooperarea europeană. Raportări.....	430
12. Efectuarea controlului și antrenarea răspunderii	431
12.1. Controlul deșeurilor	431
12.2. Responsabilitatea pentru gestionarea deșeurilor.....	431
12.3. Răspunderea penală	432
12.4. Răspunderea contravențională	433
12.5. Răspunderea extinsă a producătorului	435
Bibliografie.....	437

PARTEA I

Aspecte generale privind mediul și protecția mediului

Capitolul I

NOȚIUNI INTRODUCATIVE PRIVIND MEDIUL

1. Noțiunea de mediu și elementele acestuia

1. **Noțiunea de mediu** a cunoscut, de-a lungul timpului, o întindere fluctuantă și variată, care este foarte bine ilustrată de numărul mare de definiții ce i-au fost atribuite.

Dicționarul explicativ al limbii române cuprinde o definiție extrem de largă și cuprinzătoare a mediului ca fiind „natura înconjurătoare în care se află ființele și lucrurile”.

Enciclopedia *Le Grand Larousse* din 1972 a definit și ea mediul ca fiind „ansamblul elementelor naturale și artificiale care condiționează viața umană”.

Potrivit dicționarului *Webster*, mediul ar reprezenta „circumstanțele, obiectele ori condițiile care înconjoară persoana”, precum și „ansamblul factorilor fizici, chimici și biotici care acționează asupra unui organism ori asupra unei comunități și determină în mod fundamental forma și supraviețuirea acestora”, la care se adaugă sensul mai larg al termenului de mediu, ca fiind „ansamblul condițiilor sociale și culturale care influențează viața unui individ ori a unei comunități”.

Aceste definiții de dicționar au condus treptat către o dublă accepțiune a termenului de mediu, și anume:

- cadrul de viață al individului;
- ansamblul condițiilor susceptibile să acționeze asupra organismelor vii și activităților umane.

Noțiunea de mediu cunoaște și o consacrare oficială, în documente juridice de interes național¹ acesta fiind definit ca „ansamblul de condiții și elemente naturale ale Terrei: aerul, apa, solul, subsolul, aspectele caracteristice ale peisajului, toate straturile atmosferice, toate materiile organice și anorganice, precum și ființele vii, sistemele naturale în interacțiune, cuprinzând elementele enumerate anterior, inclusiv unele valori materiale și spirituale, calitatea vieții și condițiile care pot influența bunăstarea și sănătatea omului”.

De asemenea, în documentele internaționale există numeroase aprecieri referitoare la conținutul noțiunii de mediu privit drept cadrul fizico-geografic, climatic, bio-chimic și ambiental de desfășurare a vieții pe Pământ.

Așadar, în concluzie, prin **mediu** se poate înțelege totalitatea factorilor naturali și a celor artificiali care, în strânsă interacțiune, influențează echilibrul ecologic, determină condițiile de viață pentru toate vietățile planetei, precum și pe acelea de dezvoltare a societății umane².

¹ Legea nr. 265/2006 pentru aprobarea O.U.G. nr. 195/2005 privind protecția mediului, cu modificările ulterioare.

² E. Lupan, *Dreptul mediului*, Ed. Lumina Lex, București, 2001, p. 6.

2. Prin **mediu natural** se înțelege ansamblul elementelor ce compun mediul de viață al omului și al tuturor vietăților și care nu a fost generate prin activități umane.

O.U.G. nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice definește **mediul natural** ca fiind ansamblul componentelor, structurilor și proceselor fizico-geografice, biologice și biocenotice naturale, terestre și acvatică, având calitatea de păstrător al vieții și generator de resurse necesare acesteia¹.

Mediul natural este deosebit de variat și complex, cuprinzând părți *vizibile și invizibile*.

3. Elementele ce compun mediul natural poartă denumirea de **factori principali** ai acestuia. Totalitatea lor reprezintă condițiile fundamentale ale existenței oricăror vietătoare, inclusiv a omului. Factorii principali ai mediului natural sunt:

- solurile de orice fel, împreună cu subsolurile adiacente;
- apele de suprafață și subterane;
- pădurile, împreună cu celelalte componente ale fondului forestier;
- aerul, cu întreg spațiul aerian;
- fauna și flora terestră și acvatică.

4. **Mediul artificial** reprezintă ansamblul elementelor ce compun mediul de viață al omului și al celorlalte vietăți, care este creat de mintea și mâna omului în evoluția istorică a societății umane. Așadar, el este compus din ansamblul bunurilor materiale și spirituale care există datorită activității umane.

Mediul artificial mai poartă și denumirea de *mediu civilizat*. El este format din doi factori principali, și anume:

- așezările umane;
- tot ceea ce este creat de om și se află în afara așezării umane.

Deși unele dintre elementele constitutive ale mediului pot fi apropiate, aceasta reprezintă mai degrabă o încălcare a statutului de bun public, ce se atribuie mediului ca sistem, decât o aplicare a legităților coexistenței economico-sociale și a resurselor naturale, ca suport permanent al celei dintâi. O asemenea afirmație poate fi susținută recurgând la analiza trăsăturilor generale, dar mai ales a celor specifice, ale mediului ca sistem.

5. **Trăsăturile generale ale mediului**² sunt:

- mediul este un sistem viu și deschis, dominat de legi biologice și întreținând un schimb permanent de resurse cu mediul economico-social³;
- funcțiile mediului nu reprezintă o însumare a funcțiilor elementelor sale componente, ci o formă de exprimare a unui întreg care înseamnă mai mult decât o sumă;

¹ Conform art. 4 pct. 14 din O.U.G. nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice.

² *Ibidem*, pp. 23-24.

³ Relația economie-mediul se realizează prin filiere specifice (economie-materii prime-emisii-spațiu-deșeuri-energie-degradări-biodiversitate), *apud* J.P. Barde, *Economie et politique de l'environnement*, Ed. PUF, Paris, 1992.

- între elementele mediului există o puternică interdependență, motiv pentru care el nu poate fi descompus în elementele sale componente pentru realizarea cuplării cu activitatea economico-socială decât cu prețul unor dezechilibre ecologice;
- datorită energiei interne și prelucrării informaționale, mediul este un sistem organizațional ce dispune de o mare independență funcțională¹;
- conceptele de bază cu care se poate opera în analizarea mediului ca sistem sunt entropia și cantitatea de informație;
- dinamica mediului este dată de schimbul de materie, energie și informație, realizat atât între elementele sale componente, cât și cu mediul economico-social;
- mediul este un sistem continuu și neanticipativ; valorile ieșirilor din sistem la un moment dat nu depind de valorile intrărilor la momente consecutive.

6. În concluzie, putem observa faptul că noțiunea de **mediu** are un conținut complex, iar **funcțiile** acestuia sunt extrem de variate, având în același timp un caracter fundamental pentru societatea umană, și anume:

- a. funcția biologică de asigurare a cadrului de desfășurare a vieții pe Terra;
- b. funcția economică, la nivelul său regăsindu-se principalii factori de producție, reprezentând, în același timp, baza dezvoltării economice;
- c. funcția social-politică, asigurând cadrul de organizare și funcționare a colectivităților umane, în evoluția lor istorică;
- d. funcția recreativă, oferind cele mai importante condiții de recreere pentru om.

2. Noțiunea de poluare

7. Potrivit legiuitorului român², **poluarea** reprezintă introducerea directă sau indirectă a unui poluant, care poate aduce prejudicii sănătății umane și/sau calității mediului, dăunează bunurilor materiale ori cauzează o deteriorare sau o împiedicare a utilizării mediului în scop recreativ sau în alte scopuri legitime.

Poluarea a mai fost definită în literatura de specialitate ca fiind o acțiune naturală, dar mai ales umană sau a altor viețuitori care produc ruperea echilibrului ecologic, dăunează vieții, sănătății, liniștii sau stării de confort a oamenilor și a celorlalte viețuitoare ori provoacă pagube economice prin modificarea factorilor naturali sau a celor creați prin activități umane³.

Legislația românească mai definește, alături de noțiunea de poluare, și pe aceea de poluant. Astfel, prin **poluant** se înțelege orice substanță ori preparat sub formă solidă, lichidă, gazoasă sau de vapori ori energie (radiație electromagnetică, ionizantă, termică, fonică, vibrații) care, introdusă în mediu, modifică echilibrul constituenților acestuia și al organismelor vii ori aduce daune bunurilor materiale⁴.

¹ Autoreglarea sistemului se realizează în limite destul de largi, care au făcut posibilă dezvoltarea unei civilizații bazate pe tehnologii lineare, mari consumatoare de energie directă și indirectă, *apud* V. Soran, M. Șerban, *Bioeconomia – o nouă știință de graniță*, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1998, pp. 16-20.

² Art. 2 pct. 51 din O.U.G. nr. 195/2005 privind protecția mediului.

³ E. Lupan, *op. cit.*, p. 13.

⁴ Art. 2 pct. 50 din O.U.G. nr. 195/2005.

3. Forme ale poluării

8. În mediul înconjurător se pot produce și, implicit, pot fi identificate mai multe forme ale poluării. Aceasta poate fi clasificată după mai multe criterii:

A. În funcție de **natura agentului poluant**, vom întâlni:

➤ *poluare naturală*, adică acea poluare care este provocată de evenimente naturale deosebite ori prin acțiunea distructivă a unora dintre factorii de mediu. Poluarea naturală se mai poate produce și prin introducerea în mediu a deșeurilor activității vitale a fiecărei specii de viețuitoare;

➤ *poluare artificială*, adică acea poluare care este provocată prin activitățile umane.

B. În funcție de **tipul de agent poluant**, vom întâlni:

➤ *poluarea chimică*, care se realizează prin introducerea în mediu a unor substanțe chimice care provoacă ruperea echilibrului ecologic și care pot fi nocive oamenilor, dar și celorlalte viețuitoare;

➤ *poluarea fizică*, care poate fi termică, radioactivă, sonoră sau prin vibrații și care se produce prin introducerea în mediu a unor astfel de radiații cu efecte nocive asupra vieții și sănătății oamenilor și a viețuitoarelor;

➤ *poluarea biologică*, care constă în contaminarea biologică a mediului inhalant ori a hranei omului sau a viețuitoarelor, conducând la contractarea unor bacterii sau viruși ce produc declanșarea unor boli grave, punând astfel în pericol sănătatea și viața oricărei viețuitoare;

➤ *poluarea estetică*, ce reprezintă o degradare a peisajului prin activități umane excesive, neraționale sau inadecvate teritoriului în raport cu cadrul biogeografic natural.

C. În funcție de **gravitatea consecințelor** ce se produc asupra mediului, vom întâlni:

➤ *alterare a condițiilor naturale de mediu*, care, fără să pună în pericol imediat sănătatea și viața oamenilor și a altor viețuitoare, reprezintă o modificare negativă a principalilor factori de mediu cu consecințe pe termen lung asupra sănătății oamenilor;

➤ *poluare gravă*, care reprezintă o modificare semnificativă a condițiilor de viață menite să afecteze imediat sănătatea și viața oamenilor și a altor viețuitoare.

D. În funcție de **domeniul de activitate umană** care generează poluarea, vom întâlni:

➤ *poluarea industrială*, care se realizează prin introducerea în mediu a unor agenți poluanți rezultați din activitățile umane de natură industrială;

➤ *poluarea agricolă*, ce se produce ca urmare a alterării calității acelor factori naturali de mediu care servesc producției agricole, fie din cauza exploatării excesive a acestora, fie din cauza utilizării unor materiale chimice în procesul de producție agricolă.

4. Cauzele poluării

9. Cauzele poluării au cunoscut o evoluție istorică corespunzătoare evoluției societății omenesci.

În societatea modernă poluarea este determinată, în primul rând, de dezvoltarea tehnologică și industrială.

Într-o sistematizare a cauzelor ce provoacă poluarea, identificăm:

➤ ignorarea efectelor negative ale progresului tehnologic și industrial;

➤ greșita înțelegere a unor criterii de economicitate și deci nerealizarea investițiilor necesare prevenirii poluării;

➤ folosirea instalațiilor, materialelor și greșita gestionare a deșeurilor periculoase. Sunt avute în vedere, cu precădere, instalațiile nucleare ce utilizează materiale radioactive și care generează deșeuri radioactive extrem de periculoase, a căror manipulare și gestionare se realizează în condiții deosebite;

➤ industrializarea excesivă a unor regiuni ale planetei;

➤ urbanizarea excesivă și explozia demografică cu consecința poluării mediului în regiunile respective din cauza faptului că omul, ca orice altă viețuitoare, își poluează mediul în care trăiește;

➤ slaba dezvoltare economică a altor regiuni, fapt ce conduce la utilizarea unor tehnologii poluante sau depășite din punct de vedere tehnic;

➤ rămânerea în urmă a gândirii umane și lipsa unei conștiințe ecologice.

Există și o serie de **cauze speciale** ale poluării, și anume:

➤ experiențe nucleare;

➤ accidente la centrale nucleare;

➤ erupții vulcanice sau cutremure;

➤ războaiele.

În concluzie, observăm cum cauzele poluării se înmulțesc și se diversifică odată cu dezvoltarea vieții economice, sociale și a activităților tehnico-științifice ale oamenilor.